

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

İklim krizi, kuraklık ve ekolojik kırım politikaları nedeniyle göl, nehir ve diğer su kaynaklarının hızla kirletildiği ve yok edildiği bir dönem yaşıyor. Van Gölü ve havzasındaki su kaynakları son 3-4 yıllık süreçte ekoloji-kırım politikalarından olumsuz etkilenmiş ve gölde kirlilik düzeyi artarken, yaşanan çekilme ise tarihi bir boyuta ulaşmıştır. Van Gölü'nde son yıllarda bazı bölgelerde yaşanan kilometrelerce çekilme, gölü kirleten faktörlerin kirletici etkisini arttırmıştır. Van gölü havzasındaki belediyelerin kanalizasyon ve çöp arıtma tesislerinin yetersizliği, yerleşim yerlerinden ve hanelerden çıkan kirli suların göle doğrudan karışabilmesi, birçok bölgede bu atıkların arıtılmadan göle karışması, sahil bandında birçok sayıda taş ocağı işletmesinin bulunması, sahil bandında kıyı kanununu ihlal eden kamu binalarının ve işletmelerin atıkları, Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin uygulanmaması gibi nedenlerle Van Gölü çok hızlı bir şekilde kirlenmektedir. Gerekli önleyici tedbirlerin alınmaması ve gölde yaşanan geri çekilmenin devam etmesi durumunda Van Gölü'nün yok olma sürecinin hızlanacağı bilinmelidir.

Van Gölü sahiline en 150 metre uzaklıkta olması gereken fabrikanın kıyı kanununa aykırı bir şekilde inşa edildiği, ve kurulduğu 1970'li yıllardan beri gölü kirletmeye devam ettiği, son zamanlarda ise fabrika çevresinde ve fabrikaya yakın sahil bandında gözle görünür düzeyde kirliliğin arttığı ifade edilmektedir. Kurulduğu yıllarda yerleşim yerlerine uzak olan fabrika artık yerleşim yerlerinin içinde kalmıştır. Etrafındaki yerleşim oranı her geçen dönem artmaktadır.

24 saat vardiyalı olarak çalışan fabrikadan aralıklarla büyük toz dumanları yükselirken, rüzgarın da etkisiyle çevreye yayılan toz bulutları, canlıların yaşam alanları için riski arttırmaktadır. Fabrikadan çevreye pis kokuların yayıldığı, etraftaki yerleşim yerlerinin, bitki dokusunun fabrika kirliliğinden olumsuz etkilendiği ifade edilmektedir. Kirlilik sorunu sadece çevresel ve ekolojik bir sorun değil aynı zamanda işçi sağlığı ve güvenliği açısından da önemli bir sorun olarak görülmelidir.

Ayrıca fabrika için gerekli olan filtre altyapısının yeterli olmadığı, söz konusu filtrelerin denetlenmediği, dönem dönem filtresiz üretim yapıldığı iddia edilmektedir. Bu yapıdaki işletmelerin kurulmadan önce çok ciddi çevresel etki değerlendirilmesinin yapılması, kurulacağı alanın ekolojik-yıkım etkisi en az olacak şekilde belirlenmesi, kurulduktan sonra da takip ve denetimlerinin etkili bir şekilde yapılması gereklidir. Van Gölü gibi tarihi ve doğal bir değer olan dönemsel ticari hesaplar ve geçici rant yaklaşımıyla tüketilmemesi, tüm kirletici faktörlere karşı gerekli tedbirlerin alınması zorunlu bir durumdur. Başta Van Çimento fabrikası olmak üzere sahil bandındaki tüm işletmelerin kirletici etkilerini ortadan kaldıracak tedbirlerin alınması lazımdır.

Bu bağlamda:

- 1) Edremit ilçesindeki Van Çimento Fabrikasının çevresel etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmamış ise mevcut üretim sürecinin olumsuz etkilerini tespit etmek ve önlemek amacıyla hangi tedbirler alınmaktadır?
- 2) Edremit ilçesindeki çimento fabrikasının hava filtreleri nasıl denetlenmektedir? Buradaki üretimin hava kirliliğe etkisi nedir? Fabrikanın neden olduğu kirliliğini önlemek amacıyla hangi tedbirler alınmaktadır?
- 3) Çimento fabrikasının kıyı kanununa uygunsuzluğu konusunda bakanlığınızın yaptığı bir inceleme mevcut mudur?
- 4) Çimento fabrikasına yakın sahil bandında bir kilometre kareye yakın göl yüzeyindeki kirliliğin nedeni çimento fabrikasının atıkları mıdır? Bu kirletmeye neden izin verilmektedir? Bu kirletmenin neden olduğu ekolojik ve çevresel sorunlar üzerine bakanlığınızın yaptırdığı bir inceleme, araştırma ve denetim raporu mevcut mudur?
- 5) Çimento fabrikasında çalışanların ve yakın bölgede yaşayan yurttaşların çimento fabrikasından kaynaklı atık ve yoğun hava kirliliği yoğun maruz bırakılması nedeniyle bu kişilerde ortaya çıkan sağlık sorunlarına dair bir tarama yapılmış mıdır? Hem çalışanların hem de çevrede yaşayan yurttaşların yaşam ve sağlık haklarının korunması amacıyla alınan tedbirler nelerdir?
- 6) Yerleşim yerlerinin içinde kalan fabrikanın taşınması veya çevresel/ekolojik riskler nedeniyle üretimin durdurulması planlanmakta mıdır?